

TEISĖJŲ ETIKOS IR DRAUSMĖS KOMISIJA

L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. +370 5 268 5186, El. p. info@teismai.lt

---

2026-05-12

DĖL KONSULTACIJOS (TEISĖJO VEIKLA NE TEISME)

Teisėjų etikos ir drausmės komisijoje (toliau – Komisija) gautas Šiaulių apygardos teismo pirmininko (toliau – pareiškėjas) prašymas suteikti konsultaciją. Pareiškėjas prašyme nurodo, kad Šiaulių apygardos teismo teisėja E. M. pakviesta tapti Šiaulių miesto ambasadore, kvietimą pateikė Šiaulių miesto tarybos įsteigta įstaiga – Šiaulių švietimo kompetencijų centras (toliau – Centras). Prašyme nurodoma, kad kvietimas susijęs su Centro inicijuotu projektu „AŠ + TU = savivalda“ (toliau – Projektas), teisėjos E. M. dalyvavimo šiame Projekte tikslas – įkvėpti jaunuosius šiauliečius drąsiau domėtis savo miesto valdymu, padėti jaunimui geriau suprasti, kaip taisyklės ir įstatymai užtikrina sklandų savivaldos darbą, o aktyvus įsitraukimas į savivaldą prisideda prie stipraus ir saugaus miesto kūrimo. Prašyme pabrėžiama, kad teisėjos dalyvavimas Projekte neatlygintinas, o susitikimų su Šiaulių miesto moksleiviais laikas bus derinamas pagal teisėjos užimtumą, todėl teisėjos pareigų vykdymui netrukdyt.

Lietuvos Respublikos teismų įstatymo (toliau – Teismų įstatymas) 85 straipsnio 1 dalis nustato, kad Komisija yra teismų savivaldos institucija, sprendžianti drausmės bylų teisėjams iškėlimo klausimus, konsultuojanti teisėjus etikos klausimais. Teisėjų tarybos 2019 m. sausio 25 d. nutarimu Nr. 13P-10-(7.1.2) patvirtintų Komisijos nuostatų (toliau – Nuostatai) 6.4, 53 punktuose nurodytas vienas iš Komisijos uždavinių – teikti konsultacijas teisėjų etikos klausimais. Pareiškėjo prašymas suteikti konsultaciją buvo išnagrinėtas 2026 m. gegužės 8 d. Komisijos posėdyje (Nuostatų 54 punktas).

Komisija savo veikloje nuosekliai laikosi konstitucinės doktrinos, kad teisėjas gali vykdyti teisingumą tik būdamas nepriklausomas nuo byloje dalyvaujančių šalių, valstybės valdžios institucijų, pareigūnų, politinių ir visuomeninių susivienijimų, fizinių ir juridinių asmenų (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo (toliau – Konstitucinis Teismas) 2001 m. liepos 12 d., 2004 m. gegužės 13 d. nutarimai); teisėjo ir teismų nepriklausomumas yra ne privilegija, o viena iš svarbiausių teisėjo ir teismų pareigų, kylanti iš Lietuvos Respublikos Konstitucijoje (toliau – Konstitucija) garantuotos asmens teisės turėti nešališką ginčo arbitražą, būtina nešališko ir teisingo bylos išnagrinėjimo, taigi ir pasitikėjimo teismu, sąlyga (Konstitucinio Teismo 1995 m. gruodžio 6 d., 1999 m. gruodžio 21 d., 2001 m. vasario 12 d., 2006 m. gegužės 9 d. 2007 m. spalio 22 d. nutarimai).

Lietuvos Respublikos teisėjų etikos kodekso (toliau – Kodeksas) 9 straipsnis, apibrėždamas nepriklausomumo principą, nustato, kad teisėjas privalo gerbti Konstitucijos teismams ir teisėjams suteiktą nepriklausomumą, ginti teisėjų ir teismų nepriklausomumo įvaizdį visuomenėje. Kodekso 7 straipsnis, įtvirtinantis pagarbos ir lojalumo valstybei principą, įpareigoja teisėją elgtis politiškai neutraliai ir korektiškai, viešai nereikšti savo politinių įsitikinimų, neužsiimti agitacija.

Bangaloro teisėjų elgesio principai, priimti teismų pirmininkų posėdyje Hagoje 2002 m. lapkričio 25–26 d. (toliau – Principai), įtvirtina nepriklausomumo vertybę bei nustato, kad teisėjas tiek asmeniniu, tiek institucijos atžvilgiu turi būti teismų nepriklausomumo pavyzdys. Teisėjas ne tik neturi turėti ryšių su įstatymų vykdomąja ir leidžiamąja valdžia ir būti jų įtakojamas, bet ir protingo stebėtojo požiūriu jis turi būti nepriklausomas nuo šių

valdžių. Principai, apibūdinami teisingumo vertybę, nustato, kad teisėjas gali rašyti, skaityti paskaitas, mokyti ir dalyvauti su teise, teisine sistema, teisingumo įgyvendinimu arba kitais klausimais susijusioje veikloje, dalyvauti valstybės institucijos vykdomame viešame svarstyme dėl klausimų, susijusių su teise, teisine sistema, teisingumo įgyvendinimu ir pan., būti valstybės institucijos arba kitos vyriausybės komisijos, komiteto ar patariamiosios institucijos narys, jeigu ši narystė neprieštarauja teisėjo nešališkumui ir politiniam neutralumui, dalyvauti kitoje veikloje, jeigu ši veikla nesumenkina teisėjo pareigų orumo arba kitais būdais netrukdo teisėjo pareigų vykdymui (4.11.1–4.11.4 papunkčiai).

Europos Tarybos Ministrų Komiteto 2010 m. lapkričio 17 d. rekomendacijos Nr. (2010)12 „Dėl teisėjų: nepriklausomumas, veiksmingumas ir atsakomybė“ 21 punkte nustatyta, kad teisėjai turi teisę užsiimti veikla, kuri nėra tarnybinių pareigų vykdymas; siekiant išvengti interesų konfliktų, ši veikla turėtų būti apribota iki veiksmų, kurie atitinka nešališkumą ir nepriklausomumą.

Teismų įstatymo 48 straipsnis nustato tiek apribojimus (dirbti verslo ar kitokiose privačiose įstaigose ar įmonėse, dalyvauti politinių partijų, kitų politinių organizacijų veikloje), tiek veiklos pobūdį, kuria gali užsiimti teisėjas (pedagoginė ar kūrybinė veikla, dalyvavimas teisės aktų projektų rengimo grupėse, atstovavimas valstybei tarptautinėse organizacijose).

Remiantis minėtomis nuostatomis teisėjo galima veikla ne teisme yra siejama pirmiausiai su teisinio pobūdžio veikla. Teismas vykdo teisingumą, todėl teisėjo papildoma veikla pirmiausiai vertintina kaip tokia, kuri gali padėti teisėjui geriau vykdyti jo tiesiogines pareigas, kelti profesinę kvalifikaciją, prisidėti prie visuomenės pasitikėjimo teismų sistema saugojimo ir didinimo. Teisėjas gali užsiimti ir kitokia veikla, kuri nėra teisinio pobūdžio ir kuria teisės aktai nedraudžia užsiimti teisėjui, tačiau tokiais atvejais teisėjas turi saugoti teismų nepriklausomumą, nešališkumą ir vengti veiklos, galinčios kelti abejonių dėl teisėjo neutralumo ar sudaryti įspūdį apie teisėjo ryšį su politiniais procesais ar institucijomis.

Nors prašyme nurodyta, kad teisėjos veikla būtų neatlygintina ir netrukdytų tiesioginiam teisėjos darbui teisme, Komisijos vertinimu, nagrinėjamu atveju reikšmingas pats Projekto pobūdis ir jo ryšys su savivaldos institucijomis bei savivaldos politikų veikla. Iš viešai prieinamos informacijos apie Projektą (<https://www.svcentras.lt/savivaldos-gebejimu-ugdymas/>) matyti, kad Projektas orientuotas į savivaldos veiklos populiarinimą ir jaunimo įtraukimą į savivaldos procesus, Projekto viešiniame dalyvauja Šiaulių miesto meras, savivaldybės politikai ir tarnautojai. Programoje numatyti susitikimai su Šiaulių miesto politikais ir savivaldos atstovais. Pareiškėjo prašyme nurodytas teisėjos dalyvavimo projekte statusas (Šiaulių miesto ambasadorė) reiškia savivaldos reprezentavimą.

Komisijos nuomone, teisėjos dalyvavimas Projekte galėtų sudaryti prielaidas visuomenei suabejoti teisėjos (teismo) politiniu neutralumu bei sudaryti įspūdį apie pernelyg glaudų teisėjos (teismo) ryšį su savivaldos institucijų vykdoma veikla ar jų viešaisiais komunikacijos projektais. Svarbu ir tai, kad kvietimą dalyvauti Projekte pateikė Šiaulių miesto tarybos įsteigta įstaiga, o Projekto tikslai nėra tiesiogiai susiję su teismų sistemos veikla, visuomenės švietimu apie teismus ir teisėjo funkcijas, bet orientuoti į savivaldos institucijų veiklos pristatymą ir populiarinimą. Dėl to Komisija laikosi nuomonės, kad teisėjos dalyvavimas Projekte nebūtų tinkama veikla Kodekso principų laikymosi požiūriu.

Pateikta nuomonė nėra privalomojo pobūdžio, teisėjai turi teisę vertinti ją kritiškai ir priimti individualų sprendimą vadovaudamiesi aukščiau nurodytomis nuostatomis, taip pat įvertinę visas reikšmingas aplinkybes kiekvienu konkrečiu atveju.